

**MUHU VALLA 2022. AASTA
EELARVE JA EELARVE SELETUSKIRI**

Sisukord

Muhu valla 2022. aasta koondeelarve.....	3
Muhu valla 2022. aasta põhitegevuse tulud	4
Muhu valla 2022. aasta põhitegevuse kulud.....	5
Muhu valla 2022. aasta investeerimistegevus	7
Muhu valla 2022. aasta finantseerimistegevus.....	8
Üldosa	9
Põhitegevuse tulud.....	10
Põhitegevuse kulud.....	11
Investeerimis- ja finantseerimistegevus.....	16
Põhitegevuse tulem, netovõlakoormus ja raha jääk.....	17
Ülevaade arengukavas kajastatud eesmärkide kavandatavast täitmise plaanist 2022. aastal	18
Võrdlus eelarvestrateegiaga 2022-2025	20

**Muhu valla 2022. aasta koondeelarve
Eurodes**

	Eelarve 2022	Eelarve 2021	Muutuse %
PÕHITEGEVUSE TULUD	3 190 089	2 963 116	7,66
Maksutulud	2 209 388	2 012 477	9,78
Kaupade ja teenuste müük	237 512	209 544	13,35
Saadavad toetused tegevuskuludeks	725 189	736 495	-1,54
Muud tegevustulud	18 000	4 600	291,3
PÕHITEGEVUSE KULUD	2 902 208	2 715 778	6,86
Antavad toetused tegevuskuludeks	71 602	63 185	13,32
Muud tegevuskulud	2 830 606	2 652 593	6,71
sh personalikulud	1 793 972	1 676 524	7,01
sh majandamiskulud	980 634	920 069	6,58
sh muud kulud	56 000	56 000	0
PÕHITEGEVUSE TULEM	287 881	247 338	16,39
INVESTEERIMISTEGEVUS	-522 745	-535 638	-2,41
Põhivara müük (+)	20 000	20 000	0,00
Põhivara soetus (-)	-708 000	-926 582	-23,59
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	225 000	640 802	-64,89
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-50 000	-234 263	78,66
Osaluste soetus (-)	0	-24 000	-100,00
Finantstulud (+)	45	30	50
Finantskulud (-)	-9 790	-11 625	-15,78
EELARVE TULEM (ülejääk (+), puudujääk (-))	-234 864	-288 300	-18,53
FINANTSEERIMISTEGEVUS	124 023	133 715	
Kohustuste võtmine (+)	300 000	300 000	
Kohustuste tasumine (-)	-175 977	-166 285	
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-110 841	-154 585	
NÕUETE ja KOHUSTUSTE SALDODE MUUTUS (+/-)	0	0	
Eelarve maht	3 845 975	4 078 533	

Muhu valla 2022. aasta põhitegevuse tulud

	Eelarve 2022	Eelarve 2021
Maksud	2 209 388	2 012 477
Füüsilise isiku tulumaks	2 122 388	1 925 977
Maamaks	84 000	84 000
Reklaamimaks	3 000	2 500
Kaupade ja teenuste müük	237 512	209 544
Riigilõivud	10 000	6 000
Tulud haridusalasest tegevusest	27 850	28 714
Tulud kultuuri-ja kunstialasest tegevusest	44 352	35 020
Tulud spordi-ja puhkealasest tegevusest	3 000	3 000
Tulud sotsiaalalasest tegevusest	4 950	11 600
Tulud elamu-ja kommunaalmajandusest	66 500	63 500
Tulud korrakaitsealasest tegevusest	15 460	15 460
Tulud üldvalitsemisest	4 000	3 000
Tulud transpordialasest tegevusest	1 000	1 750
Tulud võrku müüdnud elekter	500	0
Üür ja rent	27 900	20 300
Õiguste müük	2 000	1 200
Muude toodete ja teenuste müük	30 000	20 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	725 189	736 495
Tasandusfond	20 337	19 762
Toetusfond	637 847	595 652
Tegevuskuludeks saadud sihtfinantseerimine	67 005	121 081
Muud tegevustulud	18 000	4 600
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	3 190 089	2 963 116

Muhu valla 2022. aasta põhitegevuse kulud

Tegevusala kood	Tegevusala nimetus	Eelarve 2022	Eelarve 2021
01	Üldised valitsussektori teenused	496 066	463 009
01111	Volikogu	19 958	11 052
01112	Vallavalitsus	417 891	388 420
01114	Reservfond	55 000	55 000
01600	Muud üldised valitsemise teenused	0	3 217
01800	Üldiseloomuga teenused	3 217	5 320
03	Avalik kord	37 834	37 834
03200	Päästeteenused	37 834	37 834
04	Majandus	270 123	251 260
04210	Maakorraldus	1 200	1 000
04360	Soojamajandus	68 066	86 262
04410	Mineraalse toorme kaevandamine	75 000	10 000
04510	Teed	65 000	64 750
04512	Transpordikorraldus	0	28 417
04520	Veetransport	8 211	8 211
04730	Turism	10 966	10 940
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	41 680	41 680
05	Keskkonnakaitse	169 751	166 458
05100	Jäätmekäitlus	29 420	53 512
05101	Avalike alade puhastus	133 331	105 946
05400	Biol.mitmekesisuse ja maastiku kaitse	7 000	7 000
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	80 714	65 238
06100	Elamumajanduse arendamine	6 800	6 800
06400	Tänavavalgustus	4 500	4 500
06605	Muu kommunaalmajandus	69 414	53 938
07	Tervishoid	500	500
07600	Muu tervishoid	500	500
08	Vaba aeg ja kultuur	335 670	302 941
08102	Sport	3 420	2 943
08107	Noorsootöö	73 391	62 175
08109	Vabaaja tegevused	7 800	7 800
08201	Raamatukogud	49 955	45 028
08202	Rahvakultuur	76 677	75 227
08203	Muuseum	107 049	94 666

08300	Infoleht	7 798	7 522
08600	Muu vaba aeg, kultuur, religioon	9 580	7 580
09	Haridus	1 342 578	1 247 229
09110	Koolieelsed lasteasutused	411 148	381 692
09212	Põhihariduse otsekulud	758 431	702 571
09400	Kolmanda taseme haridus	6 400	6 400
09500	Täiskasvanute täiendkoolitus	2 000	2 000
09510	Noorte huviharidus	53 254	60 408
09600	Koolitransport	37 526	24 285
09601	Koolitoit	73 819	69 873
10	Sotsiaalne kaitse	168 972	181 309
10120	Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeasutused	0	14 000
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	6 000	6 000
10200	Üldhooldusteenused	31 500	0
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	50 826	79 326
10400	Asendushooldusteenused	23 246	24 257
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	50 700	51 338
10600	Eluasemeteenused sots.riskirühmadele	600	0
10701	Riiklik toimetulekutoetus	6000	6 288
10702	Muu sotsiaalne riskirühmade kaitse	100	100
	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	2 902 208	2 715 778

Muhu valla 2022. aasta investeerimistegevus

	Eelarve 2022	Eelarve 2021
Investeerimistegevus kokku	-522 745	-535 638
Põhivara müük	20 000	20 000
Põhivara soetus	-708 000	-926 582
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	225 000	640 802
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-50 000	-234 263
Osaluste soetus (-)	0	-24 000
Finantskulud	-9 790	-11 625
Finantstulud	45	30

Investeerimistegevuse kulud objektide ja finantseerimisallikate lõikes

	Toetuse allikas	KOKKU	vald	toetus
01 VALLAVALITSUS		40 000	40 000	
vallamaja uu sisustus		40 000	40 000	
04 MAJANDUS		468 604	276 802	191 802
valla teede ehitus		85 000	85 000	
06 ELAMU-JA KOMMUNAALMAJANDUS		390 000	290 000	100 000
Liiva keskuse parkla	RM	230 000	130 000	100 000
Liiva keskuse sadeveed jm		30 000	30 000	0
Liiva ühisveevärgi-ja kanalisatsiooni investeering		50 000	50 000	0
Magasiaida katus Piiril		80 000	80 000	0
08 VABA AEG JA KULTUUR		52 000	52 000	100 000
Muuseumi museaalid		2 000	2 000	
Muuseumi parkla		50 000	50 000	100 000
09 HARIDUS		135 000	135 000	0

Põhikooli kõnnitee		10 000	10 000	0
Põhikooli ventilatsioon		100 000	100 000	0
Spordihoone projekteerimine		25 000	25 000	0
10 SOTSIAALNE KAITSE		6 000	6 000	0
Kruusiaugu sotsiaalkorteri remont		6 000	6 000	

Muhu valla 2022. aasta finantseerimistegevus

	Eelarve 2022	Eelarve 2021
Finantseerimistegevuse kokku	124 023	133 715
Kohustuste võtmine	300 000	300 000
Kohustuste tasumine	-175 977	-166 285

Laenud ja kapitalirendiliisingud						
	Lepingujärgne laenusumma	2022	2023	2024	2025-....	Kokku tagasimakse osa
LHV PANK (tähtaeg 2023)	445 959	55 745	41 809	0	0	97 554
Swedbank (tähtaeg 2028)	900 000	91 609	92 692	93 774	378 139	656 214
Uus laen	300 000	20 000	30 000	30 000	220 000	300 000
Laenud kokku	1 645 959	167 354	164 501	123 774	598 139	1 053 768
Kapitalirent (tähtaeg 2022)	25 000	8 622	0	0	0	8 622
Kapitalirendid kokku	25 000	8 622	0	0	0	8 622

Üldosa

Muhu valla 2022. a eelarve koostamise õiguslikud alused on Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFIS), Muhu valla arengukava aastateks 2019-2030 ning Muhu valla eelarvestrateegia 2022-2025.

KOFIS-i alusel koostab eelarveprojekti vallavalitsus ning esitab selle volikogule hiljemalt 1. kuu enne uue eelarveaasta algust, s.o. hiljemalt 01. detsembriks.

Seletuskiri lähtub koondeelarve ülesehitusest. Sissejuhatavale osale järgneb eelarve tulude iseloomustus, mis jaguneb põhitegevuse tuludeks ja investeerimistegevuse tuludeks. Sellele järgneb valla kulude iseloomustus valdkondade lõikes.

Eelarve seletuskirjas esitatakse andmed 2021. eelarveaastaks kinnitatud ja 2022. eelarveaastaks kavandatud tulude ja kulude kohta. Eelarve arvandmed on esitatud eurodes.

Eelarve on koostatud tekkepõhiselt.

Muhu valla hallatavad asutused esitasid 5. novembriks 2021. a vallavalitsusele oma nägemuse 2022. a kavandavate tegevuste kohta ja eelarveprojekti koos seletuskirjaga. Vallaeelarve projekt on koostatud lähtuvalt 2021. aastal koostatud Muhu valla eelarvestrateegiast aastateks 2022-2025, laekunud hallatavate asutuste eelarveprojektidest, 2021. a vallaeelarve tegelikust täitmisest, majandusprognosidest, õigusaktidega kohalikule omavalitsusele ettenähtud ülesannete täitmise kohustusest ja Muhu valla kehtivatest lepingutest.

Eelarve struktuur koosneb põhitegevuse tuludest ja -kuludest, investeerimistegevusest, finantseerimistegevusest ja likviidsete varade muutusest. Üldiseks põhimõtteks on see, et igapäevased vajadused vallaelu korraldamisel on kaetud laekuvate tulude (tulumaks, maamaks, toetus- ja tasandusfond, tulud valla majandustegevusest jm. tulud) arvelt, st. põhitegevuse tuleml on positiivne tagamaks valla jätkusuutlikkus. Samuti arvestatakse eelarve koostamisel, et üldjuhul peab planeeritava aasta põhitegevuse tulude kasv protsentuaalselt ületama põhitegevuse kulude kasvu või olema vähemalt võrdne.

Vallavalitsuse põhimõtted eelarve koostamisel olid: majanduskulude üldine tase samal tasemel 2021. aastaga, arvestades võimalike erisuste ja möödapääsmatute teadaolevate

majanduskuludega. Palgafondi ja töötasude kasv üldjuhul 7-10% ning tulumaksu kasv 6% võrreldes 2021. a tegeliku prognoositava laekumisega.

Põhitegevuse tulud

2022. aasta eelarves on planeeritud tulud 3 190 089 eurot. See on 226 973 eurot ehk 7,66% rohkem kui 2021. aasta eelarve.

- Eelarve tuludest 2 209 388 eurot moodustavad maksud, sh tulumaks 2 122 388 eurot, mis moodustab eelarve tuludest 66,5% ja maamaks 84 000 eurot. Füüsilise isiku tulumaksu prognoosi aluseks on 2021. aasta tegelik prognoositav laekumine + 6%.
- Kaupade ja teenuste müügist kogutakse eelarvesse 7% ehk 237 512 eurot (+13,3%). Laekumise suurenemist mõjutab eelkõige muuseumi ja kultuuriürituste tulude loodetav taastumine, samuti turuala rendi- ja muu tulu ning karjääri tulud (killustiku müük)
- Saadud toetused moodustavad eelarve tuludest 23%, ulatudes esialgselt 725 189 euroni (-1,5%).

Tasandusfondi eraldus (Kesselaiu elu korraldamiseks) riigi poolt on 20 337 eurot, toetusfondi eraldus (haridus-, sotsiaal-, teede- jm eraldused) riigi poolt on 637 847 eurot ja Kultuuriministeeriumi toetus Muhu Muuseumile 45 000 eurot.

- Muud tulud (keskkonnatasud jms) moodustavad eelarve tuludest 0,6% ehk 18 000 eurot (+291%). Suurenemine seoses 2021 eelarvega on seotud karjääri kaevandamistasude laekumisega vallaeelarvesse.

Põhitegevuse kulud

2022. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulud 2 902 208 eurot. See on 186 430 eurot ehk +6,86% enam kui 2021. aasta eelarve.

Põhitegevuse kulud jaotuvad üheksa erineva valdkonna vahel, mis omakorda jagunevad majandusliku sisu alusel kaheks: majandamis- ja tööjõukulud.

Põhitegevuse kulud jaotuvad järgmiselt:

- **Üldised valitsemissektori teenused (vallavolikogu ja vallavalitsus, reservfond)**

Kulude eelarve on kokku 496 066 eurot ja see moodustab kogu põhitegevuse kulude eelarvest 17%. Eelarve suureneb võrreldes 2021. aasta eelarvega +7,1%. Suurenemine on seotud asjaoluga, et volikogu ja vallavalitsuse palgafondis on tõus seoses üldise töötasude suurenemisega.

- **Avalik kord**

Kulude eelarve kokku on 37 834 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 1,3%.

Muhu Vabatahtliku Päästekomando majandus- ja tegevuskulud on 32 834 eurot (kulude katteallikas on riigipoolne toetus). Muudeks päästekuludeks on eelarvestatud 5000 eurot, mis sisaldab näiteks kulutusi projektile „Kodud tuleohutuks“ või sarnaste tegevuste ettenägematuteks kuludeks.

- **Majandus**

Kulude eelarve kokku 270 123 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 9,3%. Eelarve suureneb võrreldes 2021. aasta eelarvega +7,5%. Suurenemine on eelkõige tingitud Koguva karjääri majanduskulude kasvust – 2022.a valmistatakse taas uus kogus killustikku. Teede kulud sisaldavad igapäevase teehoolde ja liikluskorraldusvahendite kulusid.

Soojamajanduse personalikulud on vähenevad seoses automaatkatlamaja käikulaskmisega. Tegevusala veetransport all on Kesselaiu haldamise majanduskulud. Üldmajanduslike arendusprojektide all on kulud uue üldplaneeringu koostamiseks, erinevate andmekogude ja registre haldamiseks, samuti kulud kiire interneti rajamiseks valla hallatavate asutuste ja uue vallamaja tarbeks.

- **Keskkonnakaitse**

Kulude eelarve kokku 169 751 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 5,8%. Eelarve suureneb võrreldes 2021. aasta eelarvega 2%. Suurenemine on seotud avalike alade majanduskulude kasvuga ja ühe kommunaaltöötaja üleviimisega nimetatud tegevusala alla seoses katlamaja töö ümberkorraldamisega. Avalike alade alla kuulub lume lükkamine, suvine niitmine jne. Nendeks kuludeks on eelarvestatud 45 000 eurot. Lisaks on eelarvestatud Muhu maalinna, randade jm avalike alade hoolduseks ning arenduseks 25 250 eurot.

Bioloogilise mitmekesisuse ja maastikukaitse all on kulud Liiva pargi hooldustöödeks ja hulkuvate kasside varjupaigatenuse eest.

- **Elamu-ja kommunaalmajandus**

Kulude eelarve kokku 80 714 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 2,8%. Eelarve suureneb võrreldes 2021. aasta eelarvega +23,7%. Suurenemine on seotud peamiselt Liiva turuala majandamiskulude suurenemisega ja palgafondi tõusuga.

Tegevusala elamumajanduse arendamine sisaldab endas Sinilinnu korterelamu haldamisega seonduvat.

Tänavavalgustus hõlmab Liiva, Piiri ja kergliiklustee valgustuse elektri- ja hoolduskulusid. Muu kommunaalmajanduse real on valdavalt Kommunaalameti tööjõukulud, kalmistute haldamiskulud, valla kinnisvara hooldus.

- **Tervishoid**

Kulude eelarve 500 eurot (toetus perearstikeskusele), mis moodustab põhitegevuse kuludest 0,02%. Eelarve jääb samaks võrreldes 2021 aastaga.

- **Vaba aeg ja kultuur**

Kulude eelarve kokku 335 670 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 11,6%. Eelarve suureneb võrreldes 2021. aasta eelarvega +10,8%, mis on seotud eelkõige muuseumi tööjõu- ja majandamiskulude suurenemisega. Siin tuleb aga arvesse võtta asjaolu, et muuseum vähendas tunduvalt oma eelarvet 2021.aastaks võrreldes 2020. aastaga: tööjõukulu -4,72% ja majanduskulu – 25,20%. Seda tehti lähtudes muuseuminõuniku soovitustest, teha nn konservatiivne eelarve riigi tegevustoetuse taotlemisel ja lisaks ka kujunenud majandusolukorrast.

Et tagada muuseumi tegevuskava täitmine, tuleb täna lähtuda eelarvestamisest 2020. aastast.

Kokkuvõttes on seega 2022.eelarvekavas arvestatud tööjõukulu muutus + 8% ja majanduskulu muutus – 16,23% võrreldes 2020.aastaga. See tähendab, et majanduskulu on planeeritud jätkuvalt väiksem kui 2020.aastal.

Noortekeskuse tööjõukulud suurenevad seoses noorsootöötaja ametikoha täitmisega 1,0 koormusega varasema 0,6 asemel.

Rahvakultuuri all on Hellamaa külakeskuse tegevuskulud ja kultuuriürituste korralduskulud.

Tegevusala infoleht hõlmab ajaleht „Muhulane“ väljaandmist.

Tegevusala muu vaba aeg, kultuur ja religioon sisaldab 4400 eurot seltsitegevuse toetusi, 1500 eurot külavanemate tegevuskulusid, 1000 eurot toetust talgutele „Teeme ära“, 640 eurot toetust festivalile „Juu Jääb“ ja lisandub 2000 eurot toetusi, mille eesmärk on toetada erinevate MTÜ-de jm isikute projektide omaosalusi objektidele ja sündmustele, mis hõlmavad avalikku huvi.

- **Haridus**

Kulude eelarve kokku 1 342 578 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 46,3%. Eelarve suureneb võrreldes 2021. aasta eelarvega +7,64%. Siin kajastuvad lasteaia ja põhikooli personali töötasud, kulud koolitranspordile ja koolitoidule ning teistelt omavalitsustelt haridusteenuse ostmise kulud. Kasv on tingitud põhikooli riigipoolse toetusfondi eraldise suurenemisest. Lasteaia ja põhikooli õpetajate miinimumpalga kasv on 7,3%. Põhikool riik tegevusala majandamiskulud suurenevad võrreldes 2021 aastaga 24 823 eurot. Riik eraldab eri-ja tõhustatud õppe tegevuskuludeks 23 040 eurot ja kultuurirahvaste tegevuskuludeks 1498 eurot. Gümnaasiumide kohamaksud vähenevad, sest riigigümnaasiumile kohamakse tasuma ei pea.

Noorte huvihariduse summad vähenevad seoses riigipoolse toetuse vähenemisega. Võrreldes 2021 eelarvega on põhimõtteline muudatus valla bussi kulude kajastamise osas. Varasemalt oli see jaotatud kahe tegevusalal all, kuid paari viimase aastaga on selgunud, et buss teenindab peamiselt õpilasvedu. Seetõttu kajastatakse kõik bussi kulud tegevusalal õpilasveoliinid (koolitransport). Põhikooli toitlustamise toiduainete kuludeks on eelarvestatud 25 000 eurot. Riik eraldab koolitoidule toetusena 19 950 eurot.

- **Sotsiaalne kaitse**

Kulude eelarve kokku 168 972 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 5,8%. Eelarve väheneb võrreldes 2021. aasta eelarvega -6,8%. Vähenemine on seotud puudega inimese hooldusteenuse lõppemisega.

Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse sisaldab hooldaja- ning hooldustoetuse kulusid ning toetuseid puuetega inimestele.

Hooldekodu kohatasusid (üldhooldusteenus) tasutakse summas 31 500 eurot, n.o. hetkel 7 kliendi kohamaksu puuduv osa, mis kaetakse valla eelarvest.

Muu eakate sotsiaalne kaitse on koduhooldus- ja sotsiaaltransporditeenuse korraldamise kulud. Asendushooldusteenused on riigi poolt eraldatud summad raske ja sügava puudega laste sotsiaalteenuste korraldamiseks ning asendushoolduse- ja järelhooldusteenusel olevate laste ning noorte lepingulised kohatasud.

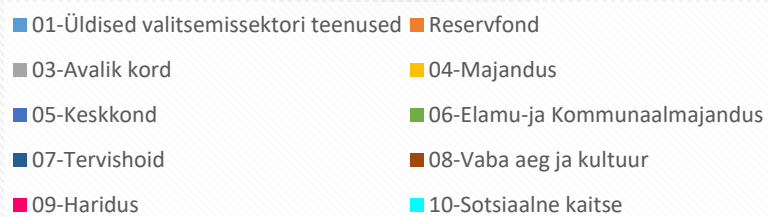
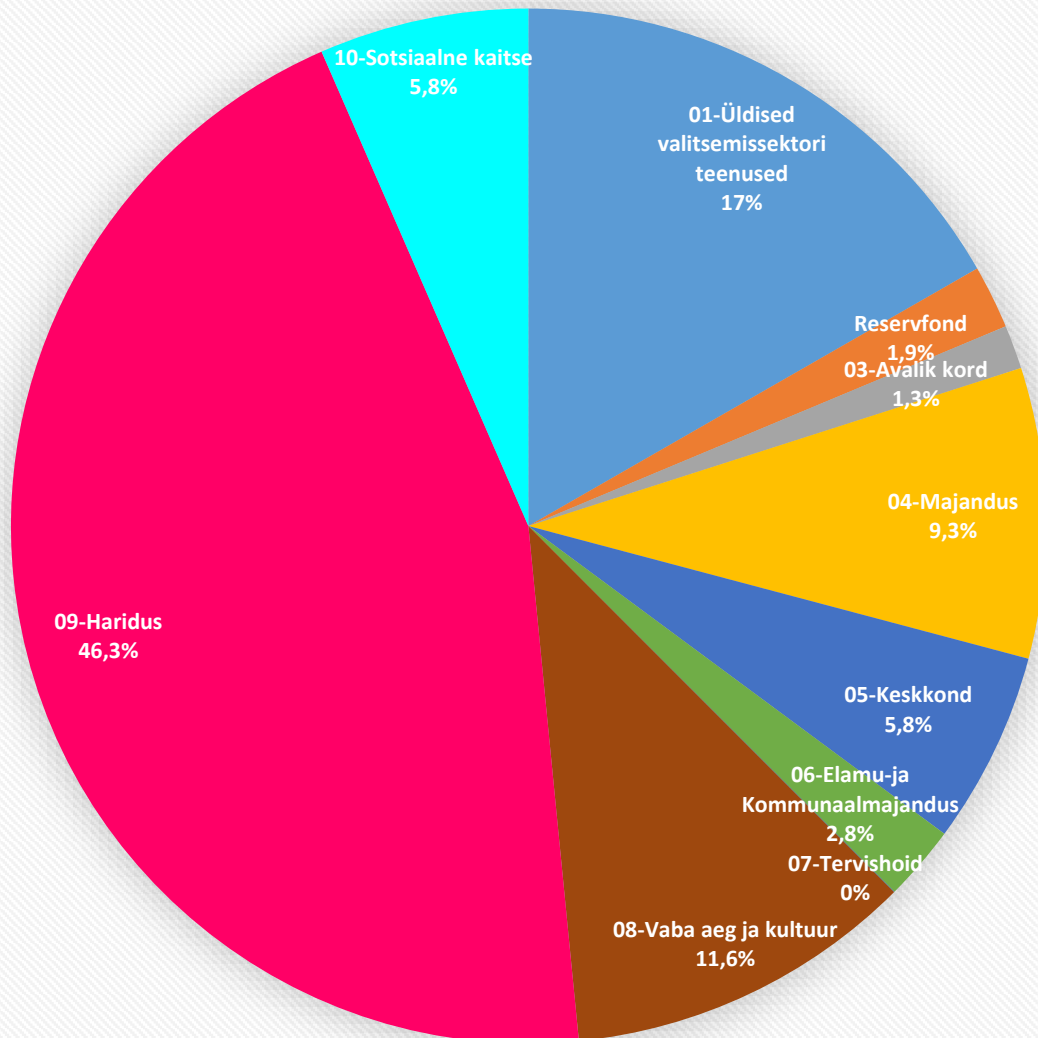
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse on sünnitoetused (a` 500 eurot), õppetoetused (a` 50 eurot); ühekordsed sotsiaaltoetused, matusetoetus (a`350 eurot), ranitsatoetus (a` 200 eurot). Sotsiaalteenused on tasud lepingulistele teenuste pakkujatele, laste jõulupakid, abivahendite renditasud jm. ühekordsed sotsiaalteenuste kulud.

Eluasemeteenused sots.riskirühmadele on Hellamaa Kruusiaugu sotsiaaleluruumi majanduskulud.

Riikliku toimetulekutoetuse esialgne arvestuslik summa on 6000 eurot.

Muu sotsiaalne riskirühmade kaitse on ravikindlustuseta inimeste esmatasandi ravikulud.

Põhitegevuse kulud 2022

Investeeringis- ja finantseerimistegevus

2022. aasta eelarves on planeeritud investeeringustegevusteks 522 745 eurot, mis on 12 893 eurot ehk -2,41% vähem kui 2021. aastal.

Investeeringud koosnevad:

- **Põhivara soetus** 708 000 eurot;
  - Suurimad investeeringuobjektid on:
    - Vallamaja sisustus 40 000 eurot;
    - Valla teed (mustkatete rajamine) 85 000 eurot;
    - Liiva keskuse parkla 230 000 eurot;
    - Liiva keskuse sadevete äravool jm investeeringud 30 000 eurot;
    - Liiva ühisveevärgi-ja kanalisatsiooni investeeringud 50 000 eurot;
    - Magasiaida katus Piiril 80 000 eurot;
    - Muuseumi parkla ehitus 50 000 eurot ja museaalid 2 000 eurot;
    - Põhikooli kõnnitee 10 000 eurot;
    - Põhikooli ventilatsioon 100 000 eurot;
    - Spordihoone projekteerimine 25 000 eurot;
    - Sotsiaalkorteri remont Kruusiaugu KÜ-s 6 000 eurot.
- **Põhivara müük:** 20 000 eurot;
- **Põhivara sihtfinantseerimiseks saadavad toetused** 225 000 eurot;
  - RTK-lt muuseumi parkla investeeringutoetus 100 000 eurot;
  - RTK-lt Liiva keskuse parkla toetus 100 000 eurot;
  - RTK-lt hajaasustuse programmi toetus 25 000 eurot;
  - Rahandusministeeriumilt Liiva keskuse investeeringuteks 5 000 eurot, mis kajastub tegevustuludes.
- **Põhivara soetuseks antavad toetused** -50 000 eurot;
  - Hajaasustuse programmi kuludeks -50 000 eurot.
- **Intressikulud** -9 790 eurot;
- **Intressitulud** 45 eurot.

Põhitegevuse tulem, netovõlakoormus ja raha jääk

2022. aastal on valla omafinantseerimise võime ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe **287 881 eurot** ehk 9,02% põhitegevuse tuludest, millest tasutakse laenu põhiosa tagasimaksud 175 997 eurot, laenu intressikulud 9 790 eurot ning rahastatakse käimasolevaid investeeringuid. Eesmärk on seda taset hoida ka järgnevatel aastatel, et säilitada investeerimisvõimekus.

Põhivara müügist saadav 20 000 eurot suunatakse investeeringuteks.

Likviidsete varade maht väheneb -110 841 euro võrra, ulatudes 2022. aasta lõpuks 390 000 **euroni**. Eesmärk on seda taset hoida ka järgnevatel aastatel, et säilitada maksevõime ja investeerimisvõimekus.

Netovõlakoormus (kohustused miinus likviidsed varad) on 2022. aasta lõpuks 18% põhitegevuse tuludest ehk 740 779 eurot (lubatud määr on 60%)

Reservfond on 55 000 eurot.

Ülevaade arengukavas kajastatud eesmärkide kavandatavast täitmise plaanist 2022. aastal

Eelseisval aastal kavandab Muhu Vallavalitsus valla arengukavas kajastatud eesmärke ja nende täitmiseks kavandatud tegevusi täita järgnevalt:

Eesmärk 3. Tehniline taristu toetab külade arengut: jätkub

- p. 3.2. Kohalike kruusateede hooldamine;
- p. 3.3. Külavaheliste teelõikude viimine mustkatte alla;
- p. 3.8. Bussiootepaviljonide hooldamine ja rajamine – Piiri ja Koguva paviljonid;
- p. 3.12. Hajaasustuse programmi rakendamine perede elutingimuste parendamiseks;
- p. 3.14. Kiire internetiühenduse kättesaadavuse suurendamine.

Eesmärk 4: Kesse- ja Viirelaiul on võimalik aastaringselt elada:

- p. 4.1. Lahenduste leidmine toimiva ühenduse väljatöötamiseks mandri ja Muhuga – soetatava hüdrokopteriga vajaduspõhise ühenduse tagamine.

Eesmärk 5: Lasteaias ja koolis on nüüdisaegne ja turvaline õpikeskkond:

- p. 5.3. Lasteaia internetiühenduse parendamine;
- p. 5.5. Koolimaja tehnosüsteemide rekonstrueerimine (ventilatsioon);
- p. 5.6. Spordihalli rekonstrueerimisprojekti koostamine;
- p.5.7. Ujula projekteerimine.

Eesmärk 10: Loodud on erinevad võimalused osalemiseks elukestvas õppes:

- p. 10.1. Täiskasvanutele koolituste korraldamine.

Eesmärk 11: Rakendatakse kaasava õppe põhimõtteid:

- p. 11.1. Tugiteenuste tagamine (pidev) – eripedagoog, logopeed, sotsiaalpedagoog, tugiisikud jne;

Eesmärk 13: Noorsootöös tõstetakse järjepidevalt teenuste kvaliteeti läbi kaasaegsete lahenduste ja noorsootöötajate koolitamise:

- p. 13.1. Noortekeskuse internetiühenduse parendamine;
- p. 13.2. Hea tehnilise taseme ja mitmekülgsede võimaluste hoidmine;
- p. 13.3. Innovaatiliste meedialahenduste ja traditsiooniliste infokanalite kasutamine – noorte üle-eestilise infoportaali Infohunt ja huvitegevuse registri kasutamine.

Eesmärk 14: Noored on kaasatud otsustusprotsessidesse:

- p. 14.1. Noortevolikogu tegevuse arendamine;
- p. 14.2. Noortefestivali korraldamine;
- p. 14.3. Regulaarse tagasiside kogumine noortelt.

Eesmärk 15: Valla pakutavad sotsiaalteenused on ajakohased ja elanike vajadusi arvestavad:

- p. 15.3. Eluasemeteenuse tagamine ja erinevate sihtgruppide vajadusi arvestatavad lahendused kombineeritud teenuste osutamisega;
- p. 15.4. Puuetega inimeste eluasemete kohandamine.

Eesmärk 19: Valla elukeskkond on ohutu ja turvaline:

- p. 19.1. Vabatahtliku korraaitse ja päästetegevuse toetamine;
- p. 19.2. Nõuetekohaselt tähistatud tuletõrje veevõtukohtade võrgustiku arendamine – ühe veevõtukohta parendamine või rajamine;
- p. 19.4 Sotsiaalkorterite väljaehitamine – Hellamaa küla Kruusiaugu korteri remont (jätkutegevus);
- p. 19.7. Kriisikomisjoni töö korraldamine – haridusasutuste kriisiõppuste läbiviimine.

Eesmärk 21: Külakogukonnad ja seltsid on aktiivselt kaasatud valla arengutesse:

- p. 21.1. Infopäevade ja koolituste regulaarne korraldamine külavanematele.

Eesmärk 22: Kirikud on heas korras ja pühapaigad hooldatud:

- p. 22.2. Kalmistute hooldamine ja parendamine;
- p. 22.3. Muhu maalinna hooldamine ning kasutusse võtmine kultuuri ja turismi eesmärkidel – Muhu maalinna heakorra tagamine (jätkutegevus).

Eesmärk 23: Muhu Muuseum kui Muhu mälu keskus toimib ja areneb:

- p. 23.5. Muuseumi parkla rajatiste kaasajastamine.

Eesmärk 24: Muhus on mitmekülgsed võimalused vaba aja veetmiseks ja huvitegevuseks:

- p. 24.1. Spordihooned, külaplatsid, spordiplatsid, matkaradade, supluskohtade ja teiste puhkealade hooldamine;

Eesmärk 26: Üld- ja detailplaneeringud toetavad valla arengut:

- p. 26.1. Valla arengut toetava üldplaneeringu kehtestamine.

Eesmärk 34: Maavarade kaevandamine ja kasutamine toimub vastutustundlikult ja keskkonnasäästlikult:

- p. 34.1. Kaevandamine Koguva dolokivikarjääris loa tingimusi järgides;
- p. 34.2. Seire teostamine kinnitatud seirekava kohaselt (veeproovid jne).

Eesmärk 38: Eetiline ettevõtja on au sees ja omavalitsuse poolt tunnustatud:

- p. 38.1. Ettevõtjate tunnustamine valla tasandil.

Eesmärk 40: Tehniline taristu toetab ettevõtluse arengut:

- p. 40.1. Avalike teede mustkatte alla viimine;
- p. 40.2. Avalike parklate laiendamine ja/või rajamine – Liiva keskuse parkla rajamine;
- p. 40.3. Kiire internetiühenduse väljaehitamisele kaasa aitamine.

Eesmärk 41: Uudsed töö- ja ettevõtlusvormid on oodatud ning soodustatud:

-p. 41.1. Ettevõtluseks sobivate rendipindade rajamine – Piiri magasiaida katusetööd.

Eesmärk 43: Vallaelanikele ja külalistele pakutavad teenused on mitmekesised:

-p. 43.5. Turismiinfo kättesaadavuse parendamine.

Eesmärk 44: Ettevõtlusalad on atraktiivsed ja aktiivselt turundatud:

-p. 44.2. Vallale kuuluvate ettevõtluseks sobivate hoonete ja kinnistute hoonestusõiguse- ja/või rendikonkursside korraldamine – Liiva ettevõtlusala arendamine (jätkutegevus).

Eesmärk 46: Haldussuutlikkust hoitakse kõrgel tasemel läbi kvalifitseeritud spetsialistide ning koostöös teiste omavalitsuste ja organisatsioonidega:

-p. 46.1. Valdkondlike arengukavade ajakohastamine ja/või koostamine;

-p. 46.3. Personali koolitamine ja motiveerimine (sh konkurentsivõimeline töötasu).

Eesmärk 47: Tagatud on ühtne ja kaasaegne töökeskkond:

-p. 47.1. Vallale sobivate bürooruumide üürimine – vallavalitsuse kolimine Muhu Majja.

Eesmärk 48: Avalikkus on hästi informeeritud valla tegevustest ja asutuste tööst:

-p. 48.2. Valla hallatavate asutuste kodulehtede ajakohastamine;

-p. 48.4. Külavanemate ja avalikkuse kaasamine valla arengu kavandamisse.

Eesmärk 49: Infoturbe nõuded on täidetud:

-p. 49.1. andmesidevõrkude ajakohastamine – liitumine riigiasutuste andmesidevõrguga;

-p. 49.2. Infoturbe efektiivne rakendamine;

-p. 49.3. Andmekaitse alase tegevuse parendamine – andmekaitsekoolituse korraldamine.

Võrdlus eelarvestrateegiaga 2022-2025

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Muhu valla eelarvestrateegia aastateks 2022-2025 on kinnitatud Muhu Vallavolikogu 14.10.2021. a määrusega nr 60.

2022. a eelarve järgib üldjoontes eelarvestrateegias toodut: põhitegevuse tulud on 2022. a eelarves planeeritud 55 561 eurot väiksemad võrreldes strateegiaga ja põhitegevuse kulud 6 562 eurot suuremad kui strateegia tegevuskulus, sellega seoses on pisut vähenenud ka eelarvestrateegias prognoositud põhitegevuse tulemi suurus, jäädes ikkagi 287 881 euroni. Üldiselt on suhteliselt täpselt järgitud eelarvestrateegiat.

Eelarvestrateegias 2022. aastaks planeeritud investeeringud on kõik ka realselt 2022. a eelarves kavandatud, mis tõendab, et investeeringute kavandamine on olnud realistlik ja sellele on eelnenud järjepidev töö investeeringute ettevalmistamisel ja rahastustaotluste koostamisel.

2022. a eelarves on põhivara soetuse maht summaliselt suurenenud: strateegias oli vastav suurus 650 000 eurot, eelarves 708 000 eurot, kuid vahe tuleneb sellest, et strateegia koostamise käigus ei olnud teavet Liiva ühisveevärgi-ja kanalisatsiooni investeeringust summas 50 000 eurot , lisaks veel museaalid 2000 eurot ja sotsiaalkorteri remont 6000 eurot.